

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 16. september 2010 truffet vedtak i

Sak nr: 63/10 (arkivnr: 201000438-25)

Saken gjelder: Klage fra A på lagdommer B ved X lagmannsrett.

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Ola Dahl
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg

Ola Dahl møtte som varamedlem for Randi Grøndalen, som hadde forfall.

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers og hennes datters navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak: 1. Klagen avvises

Innledning:

Ved brev av 7. juni 2010 har A inngitt klage på lagdommer B ved X lagmannsrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt lagdommer B som ved brev av 24. juni og 27. august 2010 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra lagdommer C, ekstraordinær lagdommer D, politiadvokat E (aktor), advokat F (bistandsadvokat) og advokat G (forsvarer). Førstelagmann H ved X lagmannsrett er orientert om klagen og har i brev av 1. juli 2010 gitt uttrykk for at han ikke har merknader.

Ved brev av 1. juli 2010 er klager varslet om at klagefristen på 3 måneder er utløpt og at klagen på dette grunnlag vurderes avvist. Klager har i skriv av 3. juli 2010 supplert klagen og uttalt seg om fristoverskridelsen.

Saksfremstilling:

X lagmannsrett gjennomførte den 25.-28. august 2009 straffesak som gjaldt seksuelle overgrep mor mindreårig. Retten var satt med lagrette. Rettens administrator var lagdommer B og de øvrige fagdommere var lagdommer C og ekstraordinær lagdommer D. Tiltalte møtte med forsvarer advokat G. Aktor i saken var politiadvokat E og bistandsadvokat advokat F. Klager A er mor til fornærmede og forklarte seg som vitne i straffesaken.

Tiltalte ble i dommen frifunnet på alle punkter. Lagdommer C og ekstraordinær lagdommer D stemte for å sette den frifinnende kjennelsen til side for 4 av 5 spørsmål, med siden tilsidesettelse krever enstemmighet ble lagrettens kjennelse stående.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Lagdommer B opptrådte partisk til fordel for tiltalte og forsøkte hele tiden å fremstille fornærmede i et dårlig lys. Dette fremkom i utspørringen av fornærmede og andre vitner, herunder under vitneavhør av psykolog J.

Rettsbelæringen var også klart partisk og et ”krystallklart forsøk på å forlede juryen til å frikjenne tiltalte”.

Klager har i supplerende skriv av 3. juli 2010 beklaget at klagen er fremsatt så lang tid etter rettssaken. Årsaken til dette er at saken har vært og er en stor belastning for dem. Det er først nå hun har hatt overskudd til å sette seg ned for å skrive en klage og ber om forståelse for dette.

Innklagede – lagdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Det er i ettertid vanskelig å kommentere anførselen om at klager fikk flere spørsmål hun ikke forstod. At han skal ha vridd på svar og opptrådt forvirrende er også vanskelig å kommentere så lenge etter saken.

Han bestrider at det ble trukket slutninger i forbindelse med psykolog J's forklaring. Klagers gjengivelse av rettsbelæringen er ikke riktig. I vedlagt kopi av relevant del av rettsbelæringen, fremgår det hva som ble sagt til lagretten.

Innklagede bestrider videre at han opptrådte krenkende overfor fornærmede. Dersom han opptrådte så kritikkverdig som klager har anført, burde bistandsadvokaten ha reagert, noe som ikke skjedde.

Fagdommer – lagdommer C – har i hovedsak uttalt følgende:

Fagdommerne var uenige om bevisbedømmelsen i denne saken, men dette var en saklig uenighet mellom fagdommerne. Lagdommer B la i rettsbelæringen stor vekt på å understreke det strenge beviskravet i strafferetten. Det var relativt tydelig at han selv mente at kravene ikke var oppfylt. Men rettens leder er i sin fulle rett til å meddele hvordan han vurderer bevisene. Det ble klart uttalt fra rettens leder at den bevisvurdering han ga uttrykk for, ikke var bindende for lagretten. Ingen del av rettsbelæringen ble forlangt protokollert.

Han tar avstand fra klagers påstand om at fornærmede ble behandlet respektløst. Hun ble innkalt til å svare på enkelte spørsmål etter sin hovedforklaring, men dette er ikke påfallende.

Han stiller seg videre uforstående til anførselen om at rettens leder ”forsøkte å fremstille fornærmede som en løgner”. Det er forståelig at fornærmede føler seg uthengt når hennes versjon ikke blir trodd, men dette er en følge av vårt rettssystem, der det er lagt inn en rekke sikkerhetsgarantier for å verne tiltalte mot uriktig domfellelse.

Fagdommer – ekstraordinær lagdommer D – har uttalt følgende:

”Etter så lang tid er det vanskelig å huske detaljer fra ankeforhandlingene for mer enn ti måneder siden. Jeg har hatt anledning til å se lagdommer C’s uttalelse til Tilsynsutvalget. Videre har jeg gjennomgått både forhandlingsrettsboka og dommen fra straffesaken. På dette grunnlag slutter jeg meg til det C skriver.”

Aktor – politiadvokat E – har i hovedsak uttalt følgende:

Lagdommer B ledet forhandlingen på en rolig og behagelig måte.

Aktor reagerte imidlertid på administrators utspørring av fornærmede om et naskeri som skriver seg tilbake til ungdomsskolen. Han reagerte særlig på at han stilte nye spørsmål om dette på slutten av hovedforhandlingen.

Det er vanskelig å kommentere anførselen om forvirrende spørsmål fra lagdommer B’s side. Noen av spørsmålene var lange, med mange premisser og innskutte bisetninger, men han tror ikke at administrator mente å forvirre vitnene.

Det er riktig at lagdommer B nevnte noe om at tiltaltes liv lå i ruiner. Så vidt han husker, kom denne uttalelsen før selve rettsbelæringen startet, men etter at retten var satt.

Ingen av formuleringene i rettsbelæringen var isolert sett uriktige, og det var ikke grunnlag for å be om protokollat. Balansen i rettsbelæringen er vanskelig å vurdere, men det er aktors oppfatning at den totalt sett fikk slagside i favør av tiltalte.

Fornærmedes bistandsadvokat – advokat F – har i hovedsak uttalt følgende:

Forsvareren fikk under ankeforhandlingen vesentlig mer ”spillerom” enn aktor

Det er videre riktig at fornærmede måtte forklare seg på nytt mot slutten av saken. Hun ble spurt om forhold som ikke hadde noe med saken å gjøre, og fornærmede fant spørsmålene svært ubehagelige.

Rettsbelæringen ble ikke notert ned, men det er riktig at den ble innledet på den måten som klager har referert, og at den ble oppfattet som fordelaktig for tiltalte. For øvrig lanserte dommeren egne teorier om hvorfor fornærmede ikke snakket sant om overgrepene.

Det er av flere grunner vanskelig å gripe inn dersom man opplever at dommeren administrerer saken på en uheldig måte, og dette ble ikke gjort av bistandsadvokaten.

Lagdommer B har den 27. august 2010 avgitt en tilleggsuttalelse.

Han har blant annet bemerket at han vurderte det som relevant for saken å stille spørsmål til fornærmede om naskeriforholdet, fordi det kunne være en sammenheng mellom dette og fornærmedes betroelser om overgrepene. Han har videre bestridt at han lanserte teorier om hvorfor fornærmede ikke snakket sant.

Tiltaltes forsvarer – advokat G har i hovedsak uttalt:

Det fremføres ingen kritikk i denne saken, verken til prosessledelse eller spørsmålsstilling fra lagdommer B's side.

Rettsbelæringen var åpen, og oppsummerte partenes argumenter på en måte som ingen av aktørene fant grunn til å reagere på i rettsmøtet. Han kan ikke huske at administrator på noen måte forsøkte å diskreditere fornærmede.

Det var ellers ingenting i lagdommer B's prosessledelse som avvek fra den prosessledelse man forventer og er vant til fra X lagmannsrett.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det følger av domstoloven § 237 fjerde ledd at "Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet".

De påklagede forhold fant sted 23.-25. august 2009, og klagen er fremsatt 7. juni 2010. Klagen er derved fremsatt vel 9 måneder etter at det påklagede forhold fant sted og mer enn 6 måneder etter at klagerfristen utløp.

Dersom fristen for å klage er oversittet, har Tilsynsutvalget ikke plikt til å behandle klagen, men kan ta saken opp til vurdering av eget tiltak, såfremt det ikke har gått mer enn ett år siden forholdet fant sted.

Ved vurderingen av om saken skal behandles selv om fristen er oversittet, kan Tilsynsutvalget blant annet legge vekt på om klager hadde rimelig grunn til å oversitte klagefristen.

Klager har begrunnet fristoversittelsen med at saken har vært en stor belastning for dem, og at de ikke har hatt overskudd til å fremsette klagen på et tidligere tidspunkt.

Tilsynsutvalget har vurdert begrunnelsen, men ikke funnet at klager hadde rimelig grunn til å oversitte klagefristen frem til 7. juni 2010. Utvalget har for øvrig ikke funnet at det er andre forhold i saken som tilsier at klagen bør tas opp til realitetsbehandling.

Saken blir etter dette å avvise i medhold av domstolloven § 237 fjerde ledd.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Klagen avvises.